

ПЛАНУВАННЯ РОБІТ З НАЦІОНАЛЬНОЇ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

С. Королько, начальник сектору,

В. Шаповал, кандидат фізико-математичних наук, доцент,
заступник директора НДІ стандартизації — начальник відділу,

Я. Юзьків, кандидат технічних наук, перший заступник генерального директора,
ДП «УкрНДНЦ проблем стандартизації, сертифікації та якості», м. Київ

ПЛАНИРОВАНИЕ РАБОТ ПО НАЦИОНАЛЬНОЙ СТАНДАРТИЗАЦИИ

С. Королько, начальник сектору,
В. Шаповал, кандидат физико-математических наук, доцент, заместитель директора НИИ стандартизации — начальник отдела,
Я. Юзьков, кандидат технических наук, первый заместитель генерального директора,
ГП «УкраНИУЦ проблем стандартизации, сертификации и качества», г. Киев

NATIONAL STANDARDIZATION WORKS PLANING

S. Korolko, Section Chief,
V. Shapoval, Candidate of Physics and Mathematics Sciences, Associate Professor,
Deputy Director of Research Institute of Standardization — Department Head,
Ya. Yuz'kiv, Candidate of Technical Sciences, First Deputy General Director,
«Ukrainian Research and Training Centre for Standardization, Certification and Quality Problems» State Enterprise, Kyiv

У статті розглянуто взаємопов'язані вимоги до процедури планування розроблення нормативних документів (НД) на усіх стадіях та міжнародному, регіональному та національному рівнях, а також основні положення планування робіт зі стандартизації щодо розроблення, прийняття, внесення змін, перегляду та скасування НД з метою створення національної нормативної бази, яка відповідатиме законодавству України, сучасним вимогам і практиці міжнародних та європейських організацій стандартизації, сприятиме підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної продукції.

Стандартизація відіграє суттєву роль у створенні вимог, які забезпечують національне виробництво конкурентоспроможної продукції, і, таким чином, спрямована на забезпечення якісного розвитку економіки України.

На сучасному етапі суспільного розвитку основним завданням цього напрямку є створення ефективної, адекватної запитам економіки

С. Королько

В. Шаповал

Я. Юзьків

України, визнаної на міжнародному рівні національної стандартизації, вимоги якої гармонізовано з вимогами міжнародних та європейських організацій стандартизації.

Одним із основних принципів державної політики у сфері стандартизації є адаптація стандартів до сучасних досягнень науки й техніки з урахуванням стану національної економіки та задоволення потреб суспільства у НД задля його загальної суспільної вигоди. Це потребує своєчасного оновлення та розроблення нових НД як з огляду на потреби окремих галузей економіки, так і реалізації пріоритетних завдань. Тому правила та вимоги до формування програми та плану робіт із стандартизації треба постійно удосконалювати й уточнювати на підставі як національних пріоритетів, так і врахування міжнародних та європейських НД і досвіду відповідної практики у цій сфері.

Уперше в незалежній Україні правила розроблення плану державної стандартизації було викладено в КНД 50-014-93 [1]. У 1995 році надано чинності стандарту ДСТУ 3250-95 [2], який встановив загальні положення, порядок формування, узгодження, затвердження та контролю виконання річного плану державної стандартизації України.

Подальший розвиток національної стандартизації, до якої як один з основоположних стандартів повинен входити стандарт щодо правил формування програми (плану) національної стандартизації, відбувається відповідно до міжнародного та європейського досвіду, що знайшло відображення у законах [3–4].

На міжнародному рівні вимоги щодо розроблення програм робіт із стандартизації викладено у директивах та настановах міжнародних організацій зі стандартизації [5–8].

Вимоги щодо розроблення основних положень і правил формування програми національної стандартизації встановлено Законом [4, ст. 8 і 9], зокрема стосовно процедури надання пропозицій і підготовки програми робіт із стандартизації.

На сьогоднішній день зміни законодавства України, часткова відмова від державного управління та посилення ринкових тенденцій, активізація діяльності на міжнародному та регіональному рівнях потребують докорінного удосконалення планування робіт із національної стандартизації, актуалізації основних положень та правил.

Як результат, на заміну стандарту [2] ДП «УкрНДНЦ» розробив та підготував до затвердження проект ДСТУ 1.8 «Національна стандартизація. Планування робіт. Основні положення і правила розроблення програми робіт».

Основна його мета — встановити взаємопов'язані вимоги до процедури планування розроблення НД, що дасть змогу уникнути дублювання, підвищити

ефективність і пришвидшити процес створення нормативної бази, яка відповідатиме чинному законодавству України, сучасним вимогам і практиці міжнародних і європейських організацій стандартизації, сприятиме покращанню виробленої вітчизняної продукції та її конкурентоспроможності.

Проект ДСТУ 1.8 встановлює основні положення щодо планування робіт зі стандартизації в частині, яка стосується розроблення, прийняття, внесення змін, перегляду та скасування НД і, зокрема, містить:

- настанови щодо складання робочих планів технічними комітетами стандартизації (ТК) України;
- правила формування, узгодження та затвердження Програми національної стандартизації та контролю за її виконанням;
- вимоги до планування участі національних ТК у міжнародній та регіональній стандартизації.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Планування робіт зі стандартизації здійснюють суб'єкти, зазначені у Законі [3, ст. 6] у межах повноважень і відповідно до чинного законодавства та положень про них.

Основним у процесі планування є програмно-цільовий метод, який дає змогу зосередити зусилля для вирішення найважливіших завдань національної економіки згідно з поточними пріоритетами.

Пріоритетні напрями стандартизації встановлюють міжнародні та регіональні організації та національні органи стандартизації строком від 5 до 10 років відповідно до суспільної потреби щодо НД у процесі інвестиційної діяльності. Щодо України, то пріоритетні напрями розвитку науки, техніки та інвестиційної діяльності встановлено Законом [9]. На часі пріоритетними є роботи, що передбачають:

а) упровадження міжнародних та регіональних стандартів як національних за такими критеріями важливості:

- дотримання вимог яких сприймають як доказ відповідності технічним регламентам України, розробленим на основі директив Європейського Союзу (ЄС);
- на технологічні процеси, насамперед, ті, що визначають якість, безпечність та довговічність;
- у сфері інформаційних технологій та телекомунікацій, зокрема, щодо аудіовізуальних систем і служб;
- на методи контролю сільськогосподарської та харчової продукції, продукції металургійного комплексу, легкої промисловості, товарів широкого вжитку, а також на методи і засоби вимірювання та обліку паливно-енергетичних ресурсів.

б) розроблення національних стандартів:

- термінологічних, основоположних та організаційно-методичних НД у сфері стандартизації, метрології, класифікування техніко-економічної та соціальної інформації, процедур оцінювання відповідності;

- щодо захисту життя, здоров'я та майна людей, захисту довкілля, тварин і рослин за відсутності міжнародних (регіональних) НД чи недостатнього рівня безпеки, установлених у них положеннями;

- що забезпечують науково-технічний прогрес, сприяють економії та раціональному використанню ресурсів і можуть слугувати аналогом для розроблення регіональних чи міжнародних стандартів;

- в інших обґрунтованих випадках, зокрема, для забезпечення сумісності та взаємозамінності продукції, інформування споживачів тощо.

Планування робіт здійснюють на підставі пропозицій замовників чи розробників НД. Замовником НД можуть бути як органи влади, суб'єкти господарювання, науково-технічні чи професійні об'єднання, громадські організації, так і громадяни — фізичні особи.

Основним розробником НД на усіх рівнях згідно з міжнародною практикою визначено ТК, у роботі яких на добровільних засадах залучають усі зацікавлені сторони. За ТК закріплюють чітко визначені об'єкти чи сфери стандартизації із зазначенням класифікаційних угруповань відповідно до класифікатора ДК 004 [10], що запобігає дублюванню чи появі суперечливих НД. За відсутності ТК НД розробляють організації, що мають відповідний науково-технічний потенціал та досвід роботи і яким доручено ці роботи центральним органом виконавчої влади (ЦОВВ), до компетенції якого віднесено відповідну сферу стандартизації.

Як було зазначено вище, планування робіт з міжнародної стандартизації проводять відповідно до вимог директив та настанов міжнародних організацій стандартизації [5—8, 11—13], якими встановлено такі основні вимоги до процедури планування:

- розроблення робочого (стратегічного) плану, зокрема, програми робіт кожним ТК;
- охоплення програмою усіх робіт, які має виконувати ТК, зокрема, перевіряння (ведення) чинних НД;
- охоплення тематикою погодженої сфери діяльності ТК;

- отримання кожною темою відповідного номера, який не повинен змінюватись до завершення робіт чи скасування теми за умови зазначення поточної стадії розроблення [5].

Технічну програму ISO складають програми робіт ТК, а також програми інших органів ISO чи міжнародних організацій, які розробляють міжнародні НД.

Правила планування робіт на регіональному рівні встановлюють документи відповідних організацій, членом яких є Україна: європейських [13] та євразійської [14].

Програму робіт Європейського комітету стандартизації (CEN) формують за схемою ISO, додатково викремлюючи ТК у відповідних секторах економіки згідно з прийнятою в ЄС класифікацією.

Планування робіт з міждержавної стандартизації здійснює виконавчий орган міждержавної стандартизації — Бюро стандартів, який формує проєкт Програми робіт з міждержавної стандартизації за комплексами та секторами економіки (табл. 1), а в секторі чи комплексі — за ТК.

Планування робіт з національної стандартизації треба проводити з урахуванням робіт, які виконують міжнародні й регіональні організації, членом яких є Україна, для уникнення дублювання та прийняття, за потреби, як національні НД.

Метою планування, зокрема формування Програми національної стандартизації є:

- оцінення стану стандартизації в певній сфері та порівняння зі станом на міжнародному й регіональному рівнях;
- виявлення та обґрунтування потреби у розробленні, перегляді, внесенні змін чи скасуванні НД;
- встановлення обсягів робіт та першочерговості виконання залежно від можливих обсягів фінансування;
- узгодження, координація й контроль за датою початку та завершення встановлених стадій розроблення та за витратами і результатами;

Таблиця 1. Сектори економіки за класифікацією ISO

Сектори економіки	Класи за ICS (ДК 004)
1. Загальні положення, інфраструктура, наука	01, 03, 07
2. Здоров'я, безпека і природне довкілля	11, 13
3. Загальноінженерні технології	17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 39
4. Електроніка, інформаційні технології, телекомунікації	31, 33, 35, 37
5. Транспорт і розподілення товарів	43, 45, 47, 49, 53, 55
6. Сільське господарство і харчова промисловість	65, 67
7. Виробництво речовин і матеріалів	59, 61, 71, 73, 75, 77, 79, 81, 83, 85, 87
8. Будівництво	91, 93
9. Спеціальні технології	95, 97

• надання інформації щодо виконуваних робіт.
Планування повинно базуватися на таких принципах:

- наявність суспільної потреби в НД;
- пріоритетність упровадження міжнародних чи регіональних стандартів;
- відкритість та прозорість;
- прийняття рішення на засадах консенсусу і можливість апеляції до Ради стандартизації та технічного регулювання;
- доступність інформації та надання її за однакових умов усім заінтересованим сторонам;
- застосування інформаційних технологій та сучасних програмних засобів.

Зрозуміло, що плановані роботи має бути узгоджено з програмами соціального та економічного розвитку й державними цільовими програмами України, а також з програмами діяльності уряду.

ПРОГРАМИ ТЕХНІЧНИХ КОМІТЕТІВ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

Згідно з [15] секретаріат ТК формує плани робіт ТК та його робочих органів: підкомітетів і робочих груп на підставі пропозицій його членів та завдань органів влади. Тематику робіт формують за результатами аналізу фонду НД у закріпленій за ТК сфері і планів його робіт міжнародних та регіональних організацій, з якими співпрацює ТК України.

У процесі формування свого плану робіт ТК повинен дослідити наявність національних, державних та галузевих наукових (науково-технічних, соціальних) програм; результати завершених науково-дослідних (дослідно-конструкторських чи дослідно-технологічних) робіт, а також іншу інформацію про сучасні досягнення науки, техніки та практичного досвіду.

До процесу планування ТК повинен залучати виробників продукції чи їхні асоціації, спілки (об'єднання) споживачів чи користувачів, зокрема щодо забезпечення фінансування актуальних чи перспективних для них тем. Робочі плани повинні

враховувати головні цілі й очікування членів ТК та інших заінтересованих сторін.

Найважливішим етапом планування є формування програми розроблення національних стандартів у сфері, закріпленій за ТК, — складової Програми національної стандартизації. Плани робіт ТК повинні мати окремі частини (розділи), які стосуються робіт на міжнародному та регіональному рівні, якщо ТК провадить такі роботи.

ТК чи його підкомітети розглядають надіслані пропозиції і, з урахуванням основних принципів, критеріїв та пріоритетів, приймають чи обґрунтовано відхиляють пропозиції, про що інформують заявника електронною поштою.

Проект плану робіт ТК надсилають його членам на розгляд та надання пропозицій. За результатами розгляду секретаріат доопрацьовує проект плану робіт, який обговорюють і приймають на засіданні ТК.

Процес планування повинен стосуватись усіх робіт і бути узгодженим з процедурами планування робіт на міжнародному та регіональному рівнях [5, 11, 14], зокрема, у частині подання такої інформації щодо тем плану (програми) робіт ТК: позначка, назва, вид робіт, код та терміни виконання основних етапів тощо.

Секретаріати ТК на підставі прийнятих пропозицій (а за відсутності пропозицій — на підставі проведеного самостійно аналізу потреби в національних НД та власного досвіду) формують проекти Програми відповідного ТК за встановленою формою (табл. 2) і не пізніше 30 квітня року формування Програми розміщують проекти на Web-сайтах ТК, про що словіщають усіх заявників та його членів ТК.

За результатами розгляду секретаріати ТК вносять зміни та доповнення до проекту Програми і доопрацьований проект схвалюють на засіданні ТК з оформленням відповідного протоколу.

Проект програми, сформований згідно з наданими пропозиціями, надсилають членам ТК на розгляд.

Таблиця 2. Шапка програм ТК та національної стандартизації

Шифр теми	Позначка впровадженого НД міжнародних, регіональних чи національних організацій зі стандартизації	Пріоритетні напрями	Плановий термін: подання на затвердження	Примітки		
Код класифікаційного угруповання за ДК 004	Назва НД. Вид роботи	Позначка технічного регламенту для реалізації вимог якого розроблюють НД	Поточний код стадії розроблення	Виконання поточної стадії розроблення		
1	2	3	4	5	6	7

За результатами розгляду, секретаріат доопрацьовує проект програми, який обговорюють та схвалюють на засіданні ТК з оформленням відповідного протоколу і надсилають з пояснювальною запискою і протоколом засідання ТК до центрального органу виконавчої влади з питань стандартизації (ЦОВВПС) до 1-го червня року формування Програми. Під час експертування та затвердження проекту Програми секретаріат ТК залучаються для уточнення та додаткового обґрунтування поданих проектів Програм робіт ТК.

Двічі на рік (червень, грудень) секретаріати ТК уточнюють у режимі On-line стан виконання робіт, коди стадій розроблення, терміни тощо, а в грудні (чи за нагальної потреби) надсилають додаткові пропозиції чи зміни до Програм, які розглядають і приймають за встановленою процедурою.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

Програма національної стандартизації — програма, сформована ЦОВВПС, з переліком тем-об'єктів поточної діяльності з розроблення чи перегляду НД та внесення змін до них.

ЦОВВПС в I-ому кварталі року формування Програми інформує всі ЦОВВ про початок розроблення Програми на трирічний період. Програму формують на підставі програм робіт ТК, а також включають теми за поданням ЦОВВ. За відсутності відповідного ТК проект Програми формують організації, що мають відповідний науково-технічний потенціал та досвід роботи у сфері, не охопленій ТК, і яким доручено активізацію робіт зі стандартизації ЦОВВ, до компетенції якого віднесено сферу стандартизації.

Зауважимо, що саме ЦОВВ повинен зібрати та узагальнити пропозиції як від ТК, так і на об'єкти та у сферах, у яких не створено технічних комітетів, сформувавши, в решті решт, відповідний проект Програми, який реалізовує би стратегічні напрями стандартизації у закріпленій за ЦОВВ сфері діяльності. Проект Програми разом з пояснювальною запискою надсилають до ЦОВВПС не пізніше 1-го червня року формування Програми.

ЦОВВПС чи за його дорученням ДП «УкрНДНЦ» проводить експертизу усіх надісланих частин проекту Програми, усуває неузгодженості та дублювання і укладає проект Програми в цілому. До проекту Програми складають пояснювальну записку, в якій зазначають:

- підстави для розроблення, термін виконання;
- загальну характеристику (пріоритети; взаємозв'язок з програмою економічного і соціального розвитку; національними та іншими науково-технічними програмами; розробники; джерела фінансування; міжнародні чи регіональні аналоги, іншу важливу інформацію);
- кількість тем (загальну, за ТК і джерелами фінансування), кількість НД, дотримання вимог яких

сприймається як доказ відповідності вимогам технічних регламентів тощо;

- відомості про надсилання на погодження та інформацію про погодження;
- додаткові дані (за потреби).

Програму розробляють на трирічний період і формують у рік, який передувє початку цього періоду. Протягом цього періоду Програму постійно супроводжують та актуалізують: щоквартально вносять зміни та доповнення, а в січні та липні кожного року актуалізовану Програму розміщують на Web-сайті ЦОВВПС та ДП «УкрНДНЦ».

Відповідно до Угоди [16] Програма повинна містити таку інформацію:

- код класифікаційного угруповання за Міжнародною класифікацією стандартів згідно з ДК 004, до якого віднесено об'єкт чи сферу стандартизації;
- назви розроблюваних проектів;
- код стадії, на якій знаходиться процес розроблення НД (табл. 3);
- посилання на будь-які міжнародні (регіональні) стандарти, які взято за основу.

Згідно з [7, 11] повинно бути зазначено стадії розроблення, коли:

- приймають рішення про розроблення, перегляд НД чи внесення змін до них — включення теми до Програми;
- робота почалася, але період подання зауважень ще не почався — укладено договір на розроблення НД, організовано розроблення НД, розроблено робочий проект (першу редакцію);
- період надходження зауважень почався, але не закінчився — друга редакція проекту розроблена та надіслана на погодження;
- надходження зауважень закінчено, але НД ще офіційно не прийнято — остаточна редакція надіслана на експертизу; проведена експертиза і проект стандарту подано на затвердження.

НД прийнято офіційно — наказ щодо прийняття опубліковано в інформаційному покажчику «Стандарти».

Програму укладають у порядку зростання номерів ТК, а за відсутності ТК — за класами ДК 004. Теми групують за сферами та об'єктами стандартизації, а для одного об'єкта, за наявності стандартів різного виду, теми розташовують у такій послідовності: термінологічні, на продукцію (процеси, послуги), на методи випробувань.

Для оцінення обсягів робіт зі стандартизації, активізації цієї діяльності в певній сфері діяльності, галузі, секторі економіки, складання статистичних звітів тощо необхідно використовувати схему-розподіл ТК за класами ДК 004 (табл. 4).

Після завершення формування проекту Програми його разом з пояснювальною запискою надсилають

Таблиця 3. Кодування стадій та етапів розроблення НД

ЕТАПИ	Стадії						
	00	20	60	90			99
	Ресстрація	Початок роботи	Завершення роботи	Повторення попереднього етапу	Повторення поточного етапу	Відмова	Продовження роботи
00 Пропозиції	00.00 Надходження пропозицій	00.20 Розгляд пропозицій	00.60 Зведення пропозицій			00.98 Відхилення пропозицій	00.99 Погодження пропозицій
10 Програма	10.00 Формування Плану	10.20 Перша редакція Плану	10.60 Розгляд першої редакції Плану	10.92 Друга редакція Плану	10.93 Коригування другої редакції Плану		10.99 Погодження другої редакції Плану
20 Підготовчий	20.00 Погодження Плану	20.20 Укладання договору	20.60 Розгляд ТЗ	20.92 Повернення ТЗ на доопрацювання	20.93 Доопрацювання ТЗ	20.98 Відхилення роботи	20.99 Погодження ТЗ
30 1-ша редакція стандарту	30.00 Подання 1-ої редакції на відгук	30.20 Розгляд 1-ої редакції	30.60 Зауваження до 1-ої редакції	30.92 Повернення на доопрацювання	30.93 Доопрацювання 1-ої редакції	30.98 Припинення розроблення	30.99 Погодження 1-ої редакції
40 Остаточна редакція стандарту	40.00 Подання 2-ої редакції на погодження	40.20 Розгляд 2-ої редакції	40.60 Зауваження до 2-ої редакції	40.92 Повернення 2-ої редакції на доопрацювання	40.93 Доопрацювання 2-ої редакції	40.98 Припинення розроблення	40.99 Погодження 2-ої редакції
50 Складення стандарту	50.00 Подання справи на експертизу	50.20 Подання стандарту на затвердження	50.60 Підготовка до затвердження	50.92 Повернення на доопрацювання	50.93 Доопрацювання за зауваженнями	50.98 Припинення розроблення	50.99 Погодження стандарту
60 Видання стандарту	60.00 Підготовка до видання		60.60 Опублікування стандарту				
90 Перевірка стандарту		90.20 Періодична перевірка стандарту	90.60 Підготовка висновків перевірки	90.92 Рішення щодо перегляду стандарту	90.93 Підтвердження чинності стандарту		90.99 Пропозиції щодо скасування стандарту
95 Скасування стандарту		95.20 Розгляд пропозицій щодо скасування	95.60 Рішення про скасування стандарту	95.92 Відхилення скасування стандарту			95.99 Скасування стандарту

на розгляд та схвалення науково-технічною радою ЦОВВПС у строк до першого вересня року укладання Програми.

Схвалений проект Програми ЦОВВПС надсилає на погодження іншим ЦОВВ у частині тематики, яка

стосується їхньої компетенції, а проект Програми повністю — Міністерству економіки, Міністерству промислової політики та Міністерству оборони України. Термін погодження не повинен перевищувати 30 днів від дати отримання проекту Програми.

Таблиця 4. Розподіл ТК за класами ДК 004

Клас згідно з ДК 004	Номери ТК	Клас згідно з ДК 004	Номери ТК
01	19	47	15, 161
03	70, 88, 89, 93, 106, 118, 163	49	26, 117
07	103, 109	53	15, 100, 104
11	77, 124, 139	55	87, 120
13	25, 82, 121, 135, 142, 143, 147	59	125
17	63, 90, 99, 122, 156	61	125
19	65, 66, 78	65	23, 24, 29, 33, 36, 41, 60, 61, 69, 71, 110, 111, 132, 142, 145, 161
21	68, 136	67	23, 24, 41, 56, 58, 64, 67, 86, 140, 150, 152, 153, 154
23	21, 28, 45, 57, 108	71	49, 50, 51, 52, 53, 55, 84, 113, 114
25	39, 44, 75, 95, 96	73	9, 91, 92, 134
27	48, 79, 126	75	12, 38, 133, 138, 146
29	13, 27, 30, 31, 42, 76, 112, 131, 137	77	2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 54, 81, 85, 97, 98
31	72, 115, 130	79	18, 151
33	1, 14, 22, 107, 123, 155, 157, 162	81	7, 102, 119
35	20, 62, 105, 123, 144	83	46, 128
37	40, 101	85	37
39	32	93	59
43	43, 80	97	17, 116, 151
45	83		

У разі ненадходження до встановленого терміну документів щодо погодження або зауваг та пропозицій, які виникли під час погодження, проект Програми вважають погодженим тим органом, який не надав відповіді.

Доопрацьований за зауваженнями міністерств погоджений проект Програми схвалюють на колегії ЦОВВПС та затверджують відповідним наказом. Затверджену Програму у грудні року укладання розміщують на Web-сайтах ЦОВВПС та ДП «УкрНДНЦ», а також розсилають усім розробникам у частині тематики, яка стосується їхньої компетенції.

Необхідно відзначити, що під час виконання робіт із стандартизації за бюджетні кошти механізм координації цих робіт, й, зокрема, формування відповідних планів і програм ЦОВВ, чітко визначено Постановою Кабміну України [17], яка покладає на Держспоживстандарт України такі функції:

- обов'язковий розгляд та погодження пропозицій ЦОВВ щодо формування планів;
- погодження розроблених ЦОВВ проектів нормативно-правових актів щодо питань, пов'язаних із стандартизацією;
- опрацювання інформації про стандартизацію, що надходить від ЦОВВ;

- проведення спільних із ЦОВВ заходів (засідань, нарад, навчань тощо) з питань стандартизації.

ПРАВИЛА ВЕДЕННЯ ПРОГРАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

ДП «УкрНДНЦ» за дорученням ЦОВВПС укладає договори на розроблення НД у межах бюджетних коштів, виділених ЦОВВПС та відповідно до помісячного розпису бюджетних асигнувань. Розробники НД, які виконують ці роботи за інші кошти, укладають договори з ДП «УкрНДНЦ» на проведення експертизи проектів на всіх етапах розроблення і підготовки їх до затвердження.

ДП «УкрНДНЦ» контролює виконання завдань відповідно до календарних планів укладених договорів, здійснює постійне супроводження Програми та готує щоквартальні звіти.

Процедури супроводження передбачає виконання таких робіт:

- а) включення нових тем до Програми;
- б) вилучення тем за результатами затвердження НД відповідними наказами ЦОВВПС або через втрату актуальності чи в інших обґрунтованих випадках;
- в) встановлення кодів етапів розроблення згідно з додатком Г;

г) уточнення назви НД, виду робіт, дати виконання окремих етапів, позначення аналогу чи інших реквізитів Програми.

До щоквартального звіту додають:

- а) «Додаток до Програми національної стандартизації»;
- б) актуалізовану Програму національної стандартизації на другий (третій) рік чинності (у IV кв.);
- в) перехідну тематику, яку долучають до нової Програми на черговий трирічний період — у IV кв. останнього року чинності Програми.

«Додаток до Програми національної стандартизації» формують відповідно до наведених вище вимог. Інформацію подають у такій послідовності:

- нові теми;
- зміни реквізитів;
- видучення тем через втрату актуальності чи в інших обґрунтованих випадках.

Перехідну тематику долучають під заголовком «Перехідна тематика» і розміщують після переліку нових тем у затвердженні нової Програми.

МІЖНАРОДНА (РЕГІОНАЛЬНА) СТАНДАРТИЗАЦІЯ

У проєкті ДСТУ 1.8 розроблено також основні положення щодо участі національних ТК у роботі відповідних ТК чи інших робочих органів міжнародних та регіональних організацій стандартизації.

Мета участі у роботі технічних органів міжнародних та регіональних організацій стандартизації — відстоювання інтересів України під час розроблення проєктів НД, зокрема, шляхом:

- розгляду проєктів НД на усіх стадіях розроблення, внесення зауважень та пропозицій до них;
- формування позиції України під час голосування щодо початкового та остаточного проєкту НД;
- інформування усіх зацікавлених щодо Програми робіт, проєктів НД та чинних національних НД;
- впровадження міжнародних та регіональних НД у національну економіку;
- пропонування національних НД як проєктів міжнародних стандартів;
- надання технічної допомоги суб'єктам господарювання у процесі впровадження міжнародних чи регіональних НД;
- ведення секретаріатів ТК чи ПК ТК за наявності технічної та інтелектуальної спроможності.

Надання чинності стандарту ДСТУ 1.8 призведе до удосконалення процедури планування розроблення НД та формування Програми національної стандартизації відповідно до чинного законодавства України й сучасних вимог та практики міжнародних і європейських організацій стандартизації. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. КНД 50-014-93. Порядок розроблення плану державної стандартизації.
2. ДСТУ 3250-95. Порядок розроблення плану державної стандартизації.
3. Закон України «Про стандартизацію» від 17.05.2001 № 2408 зі змінами згідно із Законом України «Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності» від 01.12.2005 № 3164-IV.
4. Закон України «Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності» від 01.12.2005 № 3164-IV.
5. ISO/IEC Directives — Part 1: Procedures for the technical work — Fourth edition; 2001 (Директиви ISO/IEC — Частина 1. Процедури щодо технічних робіт. Четверте видання; 2001).
6. ISO/IEC Guide 21-1:2005. Regional or national adoption of International Standards and other International Deliverables — Part 1: Adoption of International Standards (ISO/IEC Guide 21-1:2005. Регіональне і національне прийняття міжнародних стандартів та інших міжнародних матеріалів — Частина 1: Прийняття міжнародних стандартів).
7. ДСТУ ISO/IEC Guide 59:2000. Кодекс ustalених правил стандартизації.
8. Guide to using the ISO technical programme (Настанова щодо застосування технічної програми ISO) — www.iso.org/sdis
9. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності» від 16.01.2003 № 433-IV.
10. ДК 004:2008. Український класифікатор нормативних документів.
11. ISO Guide 69:1999. Harmonized Stage Code system — Principles and guidelines for use (ISO Guide 69:1999. Гармонізована система кодування етапів. Принципи та рекомендації щодо застосування).
12. ISO/IEC Directives — Supplement: Procedures specific to ISO — First edition; 2001 (Директиви ISO/IEC — Додаток. Процедури, характерні для ISO. Перше видання; 2001).
13. CEN/CENELEC Internal Regulations — Part 2: Common Rules for Standards Work (2006) (Міжнародні норми CEN/CENELEC. Частина 2. Загальні правила робіт зі стандартизації (2006)).
14. PMГ 22—2004. Правила розробки програмної роботи по міжгосударственной стандартизации.
15. Тилове положення про технічний комітет стандартизації. — Наказ Держспоживстандарту України від 20.05.2002 № 298.
16. Угода про технічні бар'єри в торгівлі — wto.inform.org.ua
17. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку координації робіт із стандартизації, здійснюваної технічними органами внаслідок державної закупівлі бюджетних коштів на стандартизацію, сертифікацію та метрологію» від 04.02.2009 № 77.

Науково-технічна бібліотека
Інв. №